Marta MARO-KULCZYCKA

Uniwersytet Łódzki

PRZESTRZEŃ TURYSTYCZNA STUDENTÓW KIERUNKU „TURYSTYKA I REKREACJA” UNIwersytetu Łódzkiego

1. Wstęp

Celem autorki opracowania jest prezentacja wyników badań dotyczących indywidualnej przestrzeni turystycznej studentów kierunku „turystyka i rekreacja” na Wydziale Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego. Badania przeprowadzono w kwietniu i maju 2012 r. wśród 72 słuchaczy (26 ze studiów stacjonarnych oraz 46 z niestacjonarnych) II roku uzupełniających studiów magisterskich (około 70% ogółu studentów). Respondenci zostali poproszeni o opisanie swoich wyjazdów turystycznych z lat 2007–2012 (czyli od rozpoczęcia studiów), zgodnie ze schematem: rok – miejsce wyjazdu – długość trwania wyjazdu – termin wyjazdu – typ zakwaterowania – transport – organizator – osoby towarzyszące – poziom zadowolenia – formy turystyki.

Wśród respondentów przeważały kobiety, których było 57. Struktura wieku wynika ze specyfiki badanej grupy – zdecydowaną większość ($\frac{3}{4}$ ogółu) stanowiły osoby w wieku 24–25 lat.

Ankietowani to osoby raczej w dobrej lub bardzo dobrej sytuacji materialnej (58 osób). W czasie przeprowadzenia badań spośród 46 studentów niestacjonarnych pracowało 38 osób (w tym 30 w pełnym wymiarze godzin), zaś spośród 26 stacjonarnych – tylko połowa (dwie – w pełnym wymiarze).

Biorąc pod uwagę miejsca pochodzenia studentów można stwierdzić, że kierunek „turystyka i rekreacja” na UŁ ma zasięg regionalny, co zostało stwierdzone we wcześniejszych badaniach (MARO-KULCZYCKA 2012). 63 osoby pochodzą z województwa łódzkiego, zaś dziewięć spoza niego – głównie z województw ościennych. Wśród studiujących w trybie stacjonarnym dużo wyższy niż w przypadku studentów niestacjonarnych jest odsetek osób pochodzących z Łodzi (61,5% w porównaniu do 21,7%). Sytuacja ta jest zrozumiała – maturzyści z Łodzi często po prostu nie biorą pod uwagę wyjazdu na studia do innego miasta. W momencie przeprowadzenia badań zdecydowana większość (65) osób mieszkała w województwie łódzkim (połowa – w Łodzi); mieszkający poza Łodzią to w głównej mierze studenci niestacjonarni.

W celu prezentacji indywidualnej przestrzeni turystycznej badanych studentów dokonano analizy:

- wskaźnika aktywności turystycznej netto;
- częstotliwości wyjazdów;
- map przestrzeni turystycznej (krajowej i zagranicznej) respondentów w formie kartodiagramów osób wyjeżdżających oraz pór roku, długości trwania wyjazdów i organizatorów wyjazdów;
- koncentracji wyjazdów krajowych metodą Lorenza (w skali powiatów zgodnie z podziałem z 1999 r.);
- kierunków wyjazdów krajowych i zagranicznych;
- cech wyjazdów: głównego motywu, zadowolenia, terminów (sezonowości), długości trwania wyjazdów, organizatorów, osób towarzyszących, środków transportu, zakwaterowania oraz uprawianych form turystyki.

Wskaźnik aktywności turystycznej netto pokazuje, jaki odsetek osób uczestniczy w minimum jednym wyjeździe turystycznym w analizowanym okresie wśród wszystkich badanych (MEDLIK 1995, LATOSIŃSKA 1998). Dla badanej grupy w latach 2007–2012 wskaźnik ten był bardzo wysoki, wyniósł aż 98,6%. Tylko jedna osoba ani razu nie wyjechała w celach turystycznych (jako powód podając obowiązki zawodowe i związany z nimi brak czasu na wyjazdy). W badanym okresie respondenci uczestniczyli łącznie w 470 wyjazdach o charakterze turystycznym – 315 krajowych oraz 158 zagranicznych (kilka miało charakter mieszany). Najczęściej (21 osób) deklarowano 3–4 wyjazdy (rys. 1). Częstotliwość wyjazdów, rozumiana zgodnie z definicją S. MED-

LIKA (1995)¹, czyli jako „stosunek całkowitej liczby wyjazdów (długoterminowych bądź krótkoterminowych) do liczby osób, które uczestniczyły przynajmniej jeden raz w takim wyjeździe (w określonym czasie)” (BRUDNICKI 2006, s. 34) wyniosła 6,6. Oznacza to, że osoby aktywne turystycznie w latach 2007–2012 brały udział średnio w 6,6 wyjazdach.

Rys. 1. Liczba wyjazdów turystycznych respondentów w latach 2007–2012

Źródło: opracowanie własne

2. Analiza przestrzenna miejsc wyjazdów

W celu dokonania analizy przestrzennej miejsc wyjazdów respondentów przygotowano mapy, na których za pomocą kartodiagramów zaprezentowano liczbę osób podróżujących w dane miejsca oraz pory roku i długość wyjazdów.

Zdecydowanie najpopularniejsze wśród badanych studentów były wyjazdy krajowe, w których wzięło udział 69 osób. Wyjazdy te stanowiły 67% ogółu. Poza Polskę respondenci wyjeżdżali przede wszystkim do krajów Europy (30,1% wyjazdów). Szczególnie popularna była Europa Południowa², odwiedzana przez 49 studentów w ramach 13,6% wyjazdów. Poza Europę 15 osób wyjechało na Bliski Wschód (Egipt), a 14 do Afryki Północnej (głównie do Tunezji, por. rys. 6 i 8).

Należy zwrócić uwagę na duże rozproszenie miejsc wyjazdów – dwa najpopularniejsze kraje, Grecję i Tunezję, odwiedziło po 12 osób (17% ogółu), ale odsetek wyjazdów do tych krajów nie przekraczał 3,5%. Najwięcej osób odwiedziło kraje typowo turystyczne, będące w standardowej ofercie biur

¹ Przyjętą później w badaniach m.in. R. BRUDNICKIEGO (2006) oraz J. KOWALCZYK-ANIOŁ (2007).

² W pracy przyjęto regionalizację stosowaną do celów statystycznych przez UNWTO.

podróży – Grecję, Tunezję, Turcję, Egipt, Hiszpanię, Włochy oraz Chorwację. Badani studenci odwiedzili 44 państwa (por. rys. 6 i 8).

Chcąc wytypować 10 najpopularniejszych wśród ankietowanych miejscowości należy stwierdzić, że są to miejsca przede wszystkim z terenu Polski. Zdecydowanie najpopularniejsze okazało się Zakopane, do którego co najmniej jeden raz wyjechało 25 osób (por. rys. 5). Ogólnie wyjazdy do tej miejscowości stanowiły 10% wszystkich wyjazdów turystycznych respondentów w latach 2007–2012, co można uznać za wartość wysoką. Kolejne były dwa duże miasta turystyczne – Kraków oraz Gdańsk. Wysoką pozycję

Rys. 2. Koncentracja krajowych wyjazdów respondentów z lat 2007–2012

Źródło: opracowanie własne

zajmuje Mielno, które odwiedziło ponad 15% badanych. Najpopularniejszą miejscowością zagraniczną okazała się egipska Hurghada (9 osób, 11 wyjazdów). Podczas podróży zagranicznych popularne były także Alanya (Turcja, 6 osób, 7 wyjazdów) oraz Susa (Tunezja, także 6 osób i 7 wyjazdów).

W celu pokazania koncentracji wyjazdów krajowych respondentów z lat 2007–2012 wykorzystano metodę koncentracji Lorenza (JAŹDŹEWSKA 2003), wybierając jako zmienną przestrzenną aktualny podział Polski na powiaty. Do poszczególnych powiatów przypisano liczbę wyjeżdżających osób, niezależnie od liczby wyjazdów. Zauważono bardzo dużą koncentrację miejsc wyjazdów – respondenci wyjechali tylko do 92 powiatów, które zajmowały niecałe 26% powierzchni kraju (rys. 2). Miejsca wyjazdów skupione były na trzech głównych obszarach. Pierwsze dwa stanowiły obszar nadmorski³ oraz pojezierny (głównie Pojezierze Mazurskie). Szczególnie wysoka koncentracja występowała w miastach: Sopocie, Gdańsku, Gdyni, Elblągu, oraz w powiatach: puckim, lęborskim, koszalińskim, kołobrzeskim i węgorzewskim. Trzecim obszarem koncentracji miejsc wyjazdów był obszar górski, w szczególności powiaty: jeleniogórski, tatrzański oraz nowotarski. Poza tymi powiatami miejsca skupień pokrywają się z większymi miastami: Krakowem, Toruniem, Wrocławiem, Rzeszowem, Lublinem, oraz konurbacją górnośląską.

Rys. 3. Kierunki wyjazdów respondentów z lat 2007–2012

Źródło: opracowanie własne

³ Przyjęto podział Polski na obszary układające się równoleżnikowo: nadmorski, pojezierny, wyżynny, górski i inne (por. KONDRACKI 1978, LATOSIŃSKA 1998, BRUDNICKI 2006).

Potwierdzenie występujących obszarów koncentracji widać w analizie kierunków wyjazdów turystycznych respondentów z lat 2007–2012 (rys. 3). Na terenie kraju studenci wyjeżdżali przede wszystkim na południe (jako punkt centralny została przyjęta Łódź) oraz na północ i północny zachód. Kierunki te pokrywają się z terenami Beskidu Małego, Śląskiego i Żywieckiego oraz z obszarem nadmorskim. Analizując wyjazdy zagraniczne można stwierdzić, że studenci kierowali się w swoich wyjazdach przede wszystkim na południowy zachód. Kierunek ten obejmował wyjazdy do Włoch, Hiszpanii, Tunezji, częściowo do Francji, Portugalii oraz Chorwacji. Stosunkowo wysokie wartości przyjęły także wyjazdy na południowy wschód, przede wszystkim do Turcji i Egiptu.

3. Cechy wyjazdów turystycznych respondentów

Swoje wyjazdy turystyczne studenci ocenili pozytywnie – byli zadowoleni aż z 97,7% podróży (z 77,9% – bardzo zadowoleni). Biorąc pod uwagę główny motyw, którym respondenci kierowali się podczas wyboru miejsca wyjazdu turystycznego, zdecydowanie najistotniejsze okazały się trzy powody, stanowiące prawie $\frac{3}{4}$ odpowiedzi. Były to: kwestie finansowe (19 osób), walory przyrodnicze miejsca pobytu (17) oraz kwestie towarzyskie (14). Pozostałe powody okazały się mniej ważne, wskazywało je maksymalnie siedem osób.

Najwięcej wyjazdów miało miejsce w okresie przerwy wakacyjnej na uczelni, a więc w lipcu, sierpniu oraz we wrześniu. Istnienie wyraźnych sezonów wyjazdów potwierdza wskaźnik sezonowości, pokazujący wyrażony w procentach stosunek liczby wyjazdów w poszczególnych miesiącach do średniej rocznej wielkości wyjazdów (LATOSIŃSKA 1998). Ogólnie najwyższe wartości (oscylujące wokół 300%, rys. 4) wskaźnik ten osiągnął w miesiącach letnich – lipcu i sierpniu. Wiosną wartości wahały się od 25% w marcu do 60% w maju, jesienią – od 145% we wrześniu do 25% w listopadzie, zaś zimą – od 48% w lutym do 74% w grudniu. Wyraźny sezon letni widać przede wszystkim w przypadku wyjazdów 8–15-dniowych (395% w sierpniu) oraz 4–7-dniowych (300% w lipcu). W sezonie letnim odbywały się także wyjazdy najdłuższe, powyżej 15 dni. Taka sezonowość wyjazdów wynika przede wszystkim z dostępności czasu wolnego. Okres letni i wczesnojesienny jest czasem, w którym na uczelni nie odbywają się zajęcia dydaktyczne, co umożliwia studentom korzystanie z dłuższych wyjazdów.

Rys. 4. Wskaźnik sezonowości wyjazdów respondentów z lat 2007–2012

Źródło: opracowanie własne

Rys. 5. Krajowe wyjazdy respondentów z lat 2007–2012 a pory roku

Źródło: opracowanie własne

Nieco inaczej rozkłada się sezonowość wyjazdów najkrótszych, 1–3-dniowych. W ich wypadku można zauważyć dwa sezony – letni oraz jesienny, przy czym jesienny jest nieco mniej wyraźny (150% w październiku, 236% w lipcu). Wyjazdy o tej długości często odbywają się w weekendy, dzięki czemu studenci mogą z nich korzystać także w trakcie roku akademickiego.

Obserwując przestrzenne zróżnicowanie wyjazdów respondentów w poszczególnych terminach widać, że wyjazdy letnie dominowały w przypadku obszaru nadmorskiego oraz pojeziernego (rys. 5). Wiąże się to z faktem, że na terenach tych respondenci uprawiali przede wszystkim turystykę wypoczynkową (tzw. 3 x S – *sea, sun, sand*). Na terenach górskich wyższy był udział wyjazdów jesiennych i zimowych. Jesienią studenci uprawiali przede wszystkim turystykę pieszą górską, zaś zimą sporty zimowe.

Rys. 6. Zagraniczne wyjazdy respondentów z lat 2007–2012 a pory roku

Źródło: opracowanie własne

W wyjazdach zagranicznych w przypadku każdego kraju widać wysoki udział podróży w okresie letnim. Należy jednak zauważyć, że w przypadku krajów basenu Morza Śródziemnego duże znaczenie miały także wyjazdy jesienne (rys. 6). Sytuacja ta jest rezultatem działania czynników przyrodniczych i finansowych. Wyjazdy jesienią (w przypadku analizowanej grupy przede wszystkim we wrześniu) są tańsze, a jednocześnie w przypadku omawianych krajów pogoda cały czas pozwala na komfortowy wypoczynek.

W analizowanym okresie przeważały wyjazdy 4–7-dniowe, stanowiące ponad 40% ogółu; uczestniczyło w nich 87,3% respondentów (tab. 1). Najmniej popularne były zaś wyjazdy trwające powyżej 15 dni (5,9% ogółu), z których skorzystało nieco ponad 1/5 studentów. Niski udział najdłuższych podróży spowodowany może być dwoma zasadniczymi czynnikami – finansowym oraz dostępnością czasu wolnego.

Tabela 1. Długości trwania wyjazdów badanych studentów z lat 2007–2012

Długość wyjazdu	Odsetek			
	wyjazdów (n = 470)	osób (n = 71)	wyjazdów	
			krajowych (n = 315)	zagranicznych (n = 158)
1–3 dni	22,9	53,5	28,9	12,0
4–7 dni	41,4	87,3	43,2	38,0
8–14 dni	29,3	71,8	24,4	38,6
Powyżej 15 dni	5,9	21,1	3,5	10,8

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku wyjazdów krajowych wyjazdy najkrótsze związane były w dużej mierze z województwem łódzkim oraz z województwami ościennymi. Na terenach górskich dominowały wyjazdy 4–7-dniowe, z kolei na obszarze nadmorskim – 8–14-dniowe (wyraźny charakter wypoczynkowy, rys. 7).

Zależność długości pobytu od miejsca wyjazdu można zauważyć także w przypadku wyjazdów zagranicznych – im dalsze, tym wyższy udział wyjazdów dłuższych. W krajach, do których studenci jeździli z biurami podróży, długość wyjazdów pokrywała się ze standardowymi ofertami, wynosząc 7 lub 14 dni (rys. 8).

Badani studenci w dużej mierze (3/4 podróży) sami organizowali swoje wyjazdy turystyczne – tylko jedna osoba zadeklarowała, że w analizowanym okresie ani razu nie zorganizowała wyjazdu samodzielnie. Prawie połowa

(47,9%) osób korzystała także z ofert biur podróży, jednak odsetek tego typu wyjazdów nie był aż tak wysoki, wyniósł niecałe 15% wszystkich podróży.

Rys. 7. Krajowe wyjazdy respondentów z lat 2007–2012 a ich długość

Źródło: opracowanie własne

Udział biur podróży jako organizatorów widoczny był przede wszystkim w przypadku wyjazdów zagranicznych o charakterze wypoczynkowym, do krajów stanowiących „typową” ofertę – Tunezji, Grecji, Turcji oraz Egiptu.

Biorąc pod uwagę osoby towarzyszące można stwierdzić, że zdecydowanie najpopularniejsze były wyjazdy ze znajomymi, co wynika zapewne z młodego wieku respondentów. Przynajmniej w jednym takim wyjeździe

wzięło udział 84,5% wyjeżdżających (tab. 2). Sytuacja ta potwierdza deklarowane motywy wyboru miejsc wyjazdów turystycznych, wśród których kwestie towarzyskie znalazły się na trzecim miejscu. Studenci wyjeżdżali także z partnerem/partnerką (często jednocześnie z nimi, jak i ze znajomymi). Zdecydowanie najmniej popularne były wyjazdy samotne, które wymienilo jedynie pięć osób.

Rys. 8. Zagraniczne wyjazdy respondentów z lat 2007–2012 a ich długość
Źródło: opracowanie własne

Tabela 2. Osoby towarzyszące respondentom w wyjazdach z lat 2007–2012

Osoby towarzyszące	Odsetek	
	wyjazdów (n = 470)	osób (n = 71)
Inne	3,6	7,0
Wyjazd samotny	5,3	21,1
Znajomi	51,3	84,5
Rodzina	21,7	53,5
Partner/partnerka	33,4	71,8

Źródło: opracowanie własne.

Najpopularniejszym środkiem transportu wykorzystywanym przez badanych studentów w trakcie wyjazdów turystycznych był samochód, z którego chociaż raz skorzystało 84,5% wyjeżdżających (tab. 3). Ogólnie środek ten używany był podczas prawie połowy wyjazdów. Należy zauważyć, że jego rola była szczególnie istotna w przypadku wyjazdów krajowych (64,4% ogółu), zaś w wyjazdach zagranicznych wykorzystywany był jedynie podczas 14,6% z nich. W podróżach poza granice Polski respondenci korzystali przede wszystkim z drugiego co do popularności (59,2% studentów) środka transportu, jakim był samolot. Ogólnie służył on w niecałej 1/5 wyjazdów, jednakże w przypadku podróży zagranicznych odsetek ten był znacznie wyższy, bowiem wynosił 55,1%. Podczas wyjazdów zagranicznych dużą popularnością cieszyły się także przejazdy autokarami/autobusami, w przypadku krajowych zaś – pociągami oraz autokarami/autobusami.

Tabela 3. Środki transportu wykorzystywane przez respondentów w trakcie wyjazdów z lat 2007–2012

Środek transportu	Odsetek			
	wyjazdów (n = 470)	osób (n = 71)	wyjazdów	
			krajowych (n = 315)	zagranicznych (n = 315)
Samochód	46,4	84,5	64,4	14,6
Pociąg	15,1	40,8	18,7	3,2
Autokar/autobus	23,2	49,3	18,1	31,6
Samolot	18,5	59,2	0,3	55,1
Inny	0,6	2,8	0,6	0,0
Autostop	4,9	9,9	4,1	6,3
Kajak/jacht/żaglówka/łódź	3,8	5,6	2,2	0,0

Źródło: opracowanie własne.

Najpopularniejszą formą zakwaterowania w trakcie wyjazdów turystycznych okazały się kwatery prywatne, z których skorzystało nieco ponad 70% respondentów (tab. 4). Miały one znaczenie przede wszystkim w wyjazdach krajowych, gdzie stanowiły 1/3 wszystkich miejsc noclegów. Z kolei przy wyjazdach zagranicznych największe znaczenie miała druga z wymienionych najpopularniejszych form zakwaterowania – hotel, motel. W obu tych obiektach łącznie spało 62% badanych, zaś w przypadku wyjazdów zagranicznych było to prawie 45% noclegów. Ta forma noclegu wiązała się często z faktem korzystania przez studentów z wyjazdów organizowanych przez

biuro podróży – przy wyjazdach organizowanych samodzielnie wyższy był udział tańszych form zakwaterowania – schronisk, pensjonatów czy kwater prywatnych. Należy także odnotować wysoki udział (22,8% wyjazdów) noclegów u rodziny i znajomych w przypadku wyjazdów zagranicznych. Sytuacja ta wiąże się z dostępnością finansową tego typu zakwaterowania – jest ono albo zupełnie darmowe, albo odpłatne jedynie symbolicznie, co przy podróżach zagranicznych ma niebagatelne znaczenie. Ze stosunkowo popularnych miejsc zakwaterowania należy także wymienić pensjonaty, noclegi pod namiotem (po około $\frac{1}{3}$ respondentów, około 10% wyjazdów) oraz schroniska młodzieżowe/hostele/akademiki ($\frac{1}{4}$ badanych, niecałe 10% wyjazdów). Pozostałe formy zakwaterowania były mniej popularne.

Tabela 4. Formy zakwaterowania wykorzystywane przez respondentów w trakcie wyjazdów z lat 2007–2012

Rodzaj zakwaterowania	Odsetek			
	wyjazdów (n = 470)	osób (n = 71)	wyjazdów	
			do Polski (n = 315)	zagranicznych (n = 158)
Hotel, motel	17,7	62,0	4,8	44,9
Pensjonat	10,2	35,2	12,1	7,0
Schronisko młodzieżowe/hostel/akademik	7,7	23,9	4,4	15,2
Camping/biwak/namiot „na dziko”	13,4	31,0	17,1	7,0
Kwaterna prywatna	23,0	70,4	31,7	5,1
Kwaterna agroturystyczna	1,7	9,9	2,5	0,0
Mieszkanie krewnych, znajomych	15,3	39,4	11,7	22,8
Domek letniskowy/apartament	3,4	14,1	7,0	2,5
Jacht/żaglówka/łódka	2,3	9,9	3,5	0,0
Schronisko górskie/chatka górska/chatka studencka	3,8	9,9	4,8	1,9
Inne	8,3	7,0	4,4	0,6

Źródło: opracowanie własne.

W toku badań studenci zostali poproszeni także o wymienienie form turystyki uprawianych podczas wyjazdów. Pytanie miało charakter otwarty, dlatego w trakcie opracowywania wyników udzielone odpowiedzi zostały zgrupowane. Należy podkreślić, że wymienione grupy nie mają charakteru rozłącznego, część występowała jednocześnie (np. turystyka miejska i biznesowa, turystyka miejska i poznawcza) Zdecydowanie najczęściej uprawianymi formami turystyki były: turystyka poznawcza, deklarowana przez pra-

wie 80% respondentów (78,1% wszystkich wyjazdów) oraz wypoczynkowa (60,6% respondentów, 41,3% wyjazdów). Należy zauważyć wysoki udział turystyki aktywnej (ponad połowa studentów, $\frac{1}{3}$ wyjazdów) i kwalifikowanej (45,1% badanych, 45,3% wyjazdów). Wśród szczegółowych form turystyki aktywnej i kwalifikowanej należy wymienić przede wszystkim turystykę pieszą górską, sporty zimowe (narcciarstwo i *snowboarding*) oraz sporty wodne (żeglarstwo i nurkowanie).

Biorąc pod uwagę zróżnicowanie form turystyki na terenie Polski, można zauważyć następujące zależności:

- 1) obszar nadmorski – głównie turystyka wypoczynkowa oraz poznawcza;
- 2) obszar pojezierny – turystyka kwalifikowana (żeglarstwo), poznawcza;
- 3) obszar wyżynny – turystyka poznawcza;
- 4) obszar górski – turystyka aktywna i kwalifikowana (narcciarstwo zimą, turystyka piesza górską wiosną, latem i jesienią).

W wyjazdach zagranicznych występuje duże zróżnicowanie form uprawianej turystyki. W regionie alpejskim wysoki jest udział turystyki aktywnej i kwalifikowanej (głównie narciarstwa), z kolei im dalej na południe Europy, tym większe było znaczenie wyjazdów wypoczynkowych.

3. Podsumowanie

Przedstawione wyniki badań dotyczących przestrzeni turystycznej studentów turystyki i rekreacji UŁ w latach 2007–2012 pozwalają stwierdzić, że są to osoby aktywnie uczestniczące w turystyce (wskaźnik aktywności turystycznej netto wyniósł 98,6%), przede wszystkim o charakterze krajowym (67% ogółu wyjazdów). Wyjazdy badanych studentów w niewielkim stopniu wykraczały (zarówno biorąc pod uwagę miejsca recepcji, jak i uprawiane formy turystyki) poza standardową ofertę biur podróży. Z jednej strony za korzystny należy uznać fakt, iż respondenci dobrze znają popularne wśród turystów miejsca wyjazdów. Z drugiej jednak strony sytuacja ta ma także wymiar negatywny – można by się bowiem spodziewać, że osoby wybierające tego typu studia powinny mieć zainteresowania turystyczne szersze niż ogół społeczeństwa, tym bardziej, że to właśnie te osoby po zakończeniu edukacji będą organizatorami turystyki i czynnymi kreatorami przestrzeni turystycznej.

BIBLIOGRAFIA

- BRUDNICKI R., 2006, *Spółeczno-ekonomiczne uwarunkowania zachowań turystycznych mieszkańców Torunia*, Wyd. UMK, Toruń.
- JAŻDŻEWSKA I., 2003, *Statystyka dla geografów*, Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- KONDRACKI J., 1978, *Geografia fizyczna Polski*, PWN, Warszawa.
- KOWALCZYK-ANIOL J., 2007, *Rozwój przestrzeni urlopowo-wakacyjnej rodzin studentów Uniwersytetu Łódzkiego*, Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- LATOSIŃSKA J., 1998, *Przestrzeń urlopowo-wakacyjna pracowników wyższych uczelni Łodzi*, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź.
- MARO-KULCZYCKA M., 2012, *Charakterystyka studentów I roku turystyki i rekreacji na Wydziale Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego w roku akademickim 2011/2012*, „Turyzm”, 22, 2, s. 39–45 (wersja angielska: s. 37–42).
- MEDLIK S., 1995, *Leksykon podróży, turystyki i hotelarstwa*, PWN, Warszawa.